

Heimdall-broder m fl,

En upplevelse!! Tisdagens sammankomst blev en verkligt stor upplevelse!!

Så här kommenterade t ex vår medlem, Vellinge-agronomen **Sven Holmström**, dagen efter:

”[J]ag tror att gårdagens Heimdall-sammankomst blev en liten höjdare – vimmel i spartansk student/föreläsningssmiljö med ditplanterad catering och lite fri vinutskänkning samt sedan förflyttning till en musikalisk salong där vi bjöds på ett musikmässigt fint och bra samtal och fick lyssna på pianomusik framfört av en ”egen” världspianist, vilken inte drog sig för att inte bjuda oss på vanliga ”örhängen” utan gav oss prov på frontlinjen i den konstnärliga pianomusiken. Det kan inte bli mycket bättre!”

Det är svårt att inte hålla med. Såväl vid det inledande minglet med fritt vin och öl som vid rostbiffen med åtskillig vegetabilisk komplettering surrade samtalandet som bara den mellan de tillhoppa 50 deltagarna.

Och efter förflyttning till Musikhögskolans **Rosenberg**-sal introducerade och intervjuade **Sixten Nordström** på sextinskt professionellt och mycket underhållande sätt en chosefritt berättande nu 50-årig **Peter Jablonski** i svart polotröja och kavaj om hur han i början av sin musikaliska karriär studerade slagverk jämsides med piano. Bl a började han tio år gammal som trummis i ett storband och sades ha en stor framtid som slagverkare. Det blev emellertid piano. Premiär inför publik gjorde han som tolvåring, då han tillsammans med Karlskrona-symfonikerna spelade två pianokonsertter av **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756-1791).

Nu har han, berättade han, rest jorden runt oavbrutet i 25 år, gett cirka 1 600 konsertter, som mest 91 på ett år, och t ex gjort 25 turnéer i Japan. Han har studerat in 65 olika pianokonsertter, varav ungefär hälften har han så att säga i fingrarna, tio till skulle han kunna spela ”i morgon” och ytterligare tio ”på måndag”. Innan han tog den skinande blanka Steinway-flygeln i besittning, beskrev han bl a hur viktigt det kändes att ge uttryck för t ex de färger och dofter, mörker och ljus, som han tolkade in i en komposition. Det illustrerades alldeles särskilt i det första av de tre nummer han spelade, som presenterades med varsam känsla och inlevelse i skarp kontrast till det tredje och sista, som var en formlig orkan av expressivt förmedlade toner, där exekutörens fingrar virvlade över tangenterna på alldeles ofattbart sätt.

På efterföljande frågor förklarade han att han omöjligt kunde utnämna någon favoritkompositör eftersom hans inställning därvidlag gick i vågor, att han inte spelat så mycket atonalt som han velat, att han gärna spelade jazz på piano med

kommentaren att **Oscar Peterson** (1925-2007) lär ha övat fem-sex timmar om dagen på improviserande, att han spelat alla **Ludwig van Beethovens** (1770-1827) pianokonsert men inte riktigt alla av de 27 som Mozart komponerat, att vissa kompositioner kan låta enkla men "ligga svårt" medan andra låter komplicerade men är enkla, att han alltid velat spela något av **Wilhelm Stenhammar** (1871-1927) men aldrig gjort det och att fadern var jazzmusiker men klassiskt skolad.

Ja, det var en verkligt stor helhetsupplevelse!!

Fast illa kunde det ha gått, dock på ett helt annat plan. Trots t o m "utvidgad reseinformation" hade många sålunda svårt att hitta rätt och dessutom, *mea culpa*, den stora parkeringsplatsen med infart från Eriksfältsgatan var ingalunda avgiftsfri, fast ingen som därvid litat på den sålunda i förväg utskickade "utvidgade reseinformationen" lyckligtvis lär ha fått någon parkeringslapp!

Avslutningsvis, när detta skrives, stundar Lucia. Kanske kan det vara av intresse och inte helt fel att på nytt sända ut texten nedan, som förmedlades för ett år sedan under rubriken *Förströelse i Corona-tid*.

Sällskapligen

Frank Orton
Ordf

Heimdall-vänner,

Just precis nu, när natten går sina sk tunga fjät bl a här utanför i redaktörens vellingska villaområde, kan det väl vara läge att nedan förmedla ett och annat om **Lucia**, varav mycket förstås är allmängods, men ändå.

Håll till godo!

Frank
Ordf

Enligt samstämmiga uppgifter lär **Lucia** faktiskt ha funnits. Hon ska ha fötts ca 283 i Syrakusa söderut på Siciliens östkust som dotter till en rik romersk borgare och hans hustru **Eutychia** men blivit faderlös redan vid fem års ålder. När modern i sinom tid ville få henne gift, lovade emellertid Lucia av olika skäl sin jungfrudom åt Kristus. Detta skedde enligt uppgift år 301 vid **Sankta Agatas** grav i Catania, strax norr om Syrakusa, och just på detta helgons dödsdag den 5 februari, hon som för ett liknande löfte fick sina bröst avskurna och i våra dagar anses vara skyddshelgon bl a för, följdriktigt nog, kvinnor med bröstcancer.

Diocletianus (ca 243-316) var kejsare i Rom (till 305) vid tiden för Lucias löfte. Numera är han nog mest känd för sitt i staden inbyggda palats i Split på den adriatiska östkusten, för sitt försök att införa kejsarlig tetrarki i det romerska väldet, för att aldrig ha besökt Rom och inte minst för att han som ende romerske kejsare frivilligt och helt på eget initiativ abdikerade men också för att bl a kristna följdes rejält under hans tid vid makten.

Lucias löfte ledde till att hennes försmädde ”trollofvade angav henne då som kristen för prefekten **Paschasius**, och denne påbjöd, att hon skulle gripas och föras till ett skökohus”. Så skulle ske i en oxkärra. Den gick emellertid inte att rubba hur man än försökte, inte ens när ”1 000 Männer, die es versuchten”. I frustration stacks då Lucia med ett svärd i halsen och dog den 13 december 304.

Traditionen uppehåller sig också vid Lucias ögon. Härom berättar nyss citerade *Nordisk Familjebok* följande. ”Enligt en senare sägen utstack L. sina ögon, då en yngling förälskat sig i dem, hvarefter hon ref ut dem och lät bära dem på ett fat till ynglingen, som däraf bevektes att bli kristen. Men sedermera, när L. knäböjde i bön, gaf Gud henne nya ögon, ännu skönare än de förra.” Därav avbildas Lucia ”af medeltida konstnärer såsom bärande sina ögon på en bricka (stundom på en bok) eller med en brinnande lampa i handen.”

Till traditionen hör Luciasången. Texten finns i minst tre versioner, *Sankta Lucia, ljusklara hägring...*, *Natten går tunga fjät...* och *Ute är mörkt och kallt...*, varjämte bl a finns en dikt av ständigt Heimdall-aktuelle **Erik Axel Karlfeldt** (1864-1931) med titeln *Lucia*, ofta refererad till med inledningsorden *I natten darra de kalla väder*. Melodin uppges vara en neapolitansk barkaroll, hämtad till Sverige i mitten av 1800-talet av ingen mindre än **Gunnar ”Glunten-magistern” Wennerberg** (1817-1901).

Sången sjungs i procession av Lucia med (helst) tolv tärnor och gärna bl a stjärngossar, vars strutar till mössprydnader sägs anspela på att stjärntydare var magiker och de vise männen, som sökte sig till krubban i Betlehem, ju var just stjärntydare. F ö påpekas ibland att deras antal, ehuru i sinom tid namngivna som **Caspar**, **Melchior** och **Balthasar**, ingenstans anges i *Bibeln* men att man

dragit den slutsatsen, eftersom deras gåvor var tre, guld, rökelse (som på den tiden lär ha varit dyrbarare än guld) och myrra (*Commiphora myrrha*, av Balsamsläktet och familjen Rökelseträsväxter!).

I processionen ingår ofta **Staffan Stalledräng**, som anses vara identisk med **Sankt Stefan**, stallknekt hos kung **Herodes** och den förste kristne martyren, och alltså liksom de vise männen från en helt annan tid än Lucias. Tomten med nissar hör ju egentligen inte heller hit men hänger ofta med och ger anledning till några avslutande tidsreflektioner.

Lucia är ju en ljusgestalt som med sina tända ljus kommer med ljusare tider, fast det något motsägelsefullt dag för dag under en dryg vecka efter hennes ankomst faktiskt blir allt mörkare. Förklaringen är att före införandet av den gregorianska kalendern, i Sverige 1753 efter ett taffligt försök 50 år tidigare, inföll vintersolståndet, alltså midsommardagens motsats midvinterdagen, i anslutning till just den 13 december. Men varför ger detta en koppling till tomten? Jo, redaktören kan bara inte låta bli att lyfta, som det visst nu ofta heter, att efter att ha sett till folk och få beger sig **Viktor Rydbergs** (1828-1895) *Tomten* just i midvinternatten, när dess köld är hård, [och] *stjärnorna gnistra och glimma till ladans loft, där han grubblar och tänker och lyssnar till det sakta bruset av forsens fall i fjärran och, halvt i dröm, tycker sig höra tidens ström, undrar, varthän den skall fara [och] undrar var källan må vara.*